

SXEDIO.GV6

26.2.1959: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΔΙΑΜΗΝΥΕΙ ΣΤΟ ΔΙΓΕΝΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΤΑΣΣΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΟΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΚΔΗΛΩΘΕΙ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΖΥΡΙΧΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Μετά την υπογραφή των συμφωνιών ο αρχηγός της ΕΟΚΑ συνέχιζε να σιωπά και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος έσπευσε έμμεσα να τον καλέσει να εκδηλωθεί σαφώς υπέρ των συμφωνιών.

Τις απόψεις του Αρχιεπισκόπου μετέφερε στη Λευκωσία ο δικηγόρος και μέλος της ΠΕΚΑ Τάσος Παπαδόπουλος που ήταν ένας από τους προκρίτους που είχαν προσκληθεί στο Λονδίνο για να συμβουλευσουν τον κύπριο ηγέτη για τις συμφωνίες της Ζυρίχης που θα υπογράφονταν στο Λονδίνο.

Όταν οι πρόκριτοι αναχώρησαν μετά την υπογραφή των συμφωνιών, επιστρέφοντας στην Κύπρο, ο Τάσος Παπαδοπουλος έμεινε στο Λονδίνο για μερικές ακόμα ημέρες και είχε συνάντηση με τον Αρχιεπίσκοπο.

Σε επιστολή του στον αρχηγό της ΕΟΚΑ που βρισκόταν ακόμα στο αντάρτικο μια και δεν είχαν σιγήσει τα όπλα ανέφερε στις **26** Φεβρουαρίου **1959** όπως αναφέρει στα απομνημονεύματά του ο Αρχηγός της ΕΟΚΑ (σελ **381**):

"Προτού φύγω είχα πολύωρον συνομιλία μετά του Μακαρίου.

Δεν πρέπει ποσώς να θλίβεσθε διά την στάσιν του Εθνάρχου.

ΣΗΜ: Όσα γράφω κατωτέρω αποτελούν την εντύπωσιν, την οποίαν έλαβα από την συνομιλία και αποτελούν αποστήθισιν των όσων ήθελε να σας διαβιβάσω. Φυσικά δεν μου είπεν ρητώς διαβίβασε τα, αλλά αντελήφθην ότι αυτό ήθελε.

Συγκεκριμένως αντελήφθην ότι ο Εθνάρχης κατεθορυβήθη εξαιρετικώς από την ψυχράν υποδοχήν μετά της οποίας εγένετο αποδεκτή παρά του λαού η συμφωνία.

Αντελήφθην ότι με προέπεμψε προ αυτού διά να

προπαθήσω να επηρεάσω γνώμας.

Φυσικά τούτο δεν είναι αρμοδιότης μου, άνευ εντολής σας, αλλά απλώς σας αναφέρω ποίαν εντύπωσιν μου έδωσε. Μου είπε συγκεκριμένως: "Γνωρίζω πως αισθάνεσαι διά την συμφωνίαν και γνωρίζω τι είπες εις τας συνεδριάσεις. Εάν λοιπόν νομίζης ότι αυτά που σου λέγω αντιτίθενται εις την συνείδησιν και τας πεποιθήσεις σου, μην κάνης τίποτε" συνέχισεν.

Δεν προσπαθεί να επιρρίψη ευθύνας επί των ώμων οιουδήποτε, ούτε και να διαμοιρασθή τας ευθύνας μεθ' οιουδήποτε.

Μου εδηλώθη ότι ευθύς άμα τη επιστροφή του θα επιδιώξη συνάντησιν μετά Αρχηγού και θα τον παρακαλέση να συντάξωσι ομού μίαν προκήρυξιν προς τον λαό. Αντελήφθην ότι έχουν γίνει μετά του Φουτ ώρισμένοι κρούσεις επί του θέματος. Τούτο συνεπέρανα εκ της δηλώσεως του Εθνάρχου ότι έκαμε απαίτησιν προς τον Φουτ περί δημοσίας εμφανίσεως του αρχηγού, ο δε Φουτ απήντησε ότι ουδεμίαν ένστασιν θα είχεν αλλά ο Φουτ προσέθεσε: "Εάν γίνη δημοσία συνάντησις σας, όλη η Κύπρος θα είναι εκεί και πως θα περιορίσωμεν τα πλήθη".

Ο Εθνάρχης θα ήθελε πολύ κατά την ημέραν της άφιξεως του να συμπέση κάποια ένδειξις εκ μέρους της Οργανώσεως, ότι αποδοκιμάζει το έργον του. Δεν επιθυμεί φυσικώς άμεσον και ρητήν επιδοκιμασίαν, αλλά ελπίζει τουλάχιστον εις μίαν έμμεσον επικύρωσιν π.χ. χαιρετισμός προς τον Εθνάρχην εκ μέρους του αρχηγού ή ίσως συλλάδιον της ΠΕΚΑ διά της οποίας να χαιρετίζεται η άφιξις του Εθνάρχου ως νίκη των όπλων με υπαινιγμόν ότι η ΕΟΚΑ δεν είναι πολιτική Οργάνωσις και ότι έχει απόλυτον πίστιν προς τον πολιτικόν ηγέτην του Λαού μας.

Εάν ενδιαφέρεσθε διά την προσωπικήν μου γνώμην, πιστεύω ότι ένας προσωπικός χαιρετισμός του Διγενή προς τον Εθνάρχην χαιρετίζοντας την άφιξιν του θα ήτο άριστος συνδυασμός των δύο προσωπικοτήτων και θα υπεβοήθει υπερμέτρως εις την αναπτέρωσιν του ηθικού του λαού εις την συνένωσιν του, θα εξεπελύετο ακράτητος ο ενθουσιασμός του

Λαού προς τον Διγενή και τον Εθνάρχη.

Ο Εθνάρχης επέμενε ιδιαιτέρως ότι κατά την υποδοχήν του πρέπει να δοθή διά συνθημάτων ή άλλως πως μεγαλυτέρα σημασία εις την προβολήν της ΕΟΚΑ. Είδα διαταγήν περί συμμετοχής του Λαού εις την υποδοχήν. Κατόπιν τούτου, θα θεωρήσω τον εαυτόν μου ως εξουσιοδοτημένον να αναρτήσω πολλά πανώ και άλλα συνθήματα εκθειάζοντα τον ΔΙΓΕΝΗ και υπέρ της ΕΟΚΑ, αποφεύγων να υποδηλώ όμως την στάσιν της ΕΟΚΑ έναντι των συμφωνιών.

Θα σας αποστείλω ανάλυσιν του συντάγματος άρθρον προς άρθρον. Αναφέρω το ανωτέρω εν γενικαίς γραμμαίς. Ανακεφαλαιώνων πρέπει να αναφέρω ότι η μάχη του συντάγματος θα έπρεπε να δοθή εις Ζυρίχην και ουχί εις το Λονδίον. Τότε ήτο ήδη πολύ αργά και αι χείρες του Μακαρίου ήσαν ήδη δεδομένα. Πολλοί επηρεάσθησαν από την δήλωσιν του Αβέρωφ ότι ο Εθνάρχης είχεν εγκρίνει την συμφωνίαν της Ζυρίχης. Ομως ας πούμεν ότι πράγματι, έτσι εγένοντο (ο Εθνάρχης το ηρνήθη). Μήπως αυτό και μόνον εδέσμευε τον Εθνάρχη και του απηγόρευε να αλλάξη απόφασιν;

Πολύ στενοκέφαλος και μικρόψυχος ισχυρισμός. Η πολιτική δεν είναι "ρηγάκι" και άπαξ και είπεν ένας κάτι, πρέπει να του αρνηθή κανείς το δικαίωμα να αλλάξη γνώμην, εάν αργότερον αντελήφθη ότι επρόκειτο περί λάθους και μάλιστα όταν πάντοτε έλεγεν ότι την τελευταίαν λέξιν θα είχεν ο λαός".

(Μεταγλώττιση)

"Προτού φύγω είχα πολύωρη συνομιλία με τον Μακάριο.

Δεν πρέπει να θλίβεσθε καθόλου για τη στάση του Εθνάρχη.

ΣΗΜ: Οσα γράφω κατωτέρω αποτελούν την εντύπωση, την οποία πήρα από τη συνομιλία και αποτελούν αποστήθιση των όσων ήθελε να σας διαβιβάσω. Φυσικά δεν μου είπε ρητά διαβίβασε τα, αλλά αντιλήφθηκα ότι αυτό ήθελε.

Συγκεκριμένα αντιλήφθηκα ότι ο Εθνάρχης καταθρουβήθηκε εξαιρετικά από τη ψυχρή υποδοχή με την οποία έγινε αποδεκτή από το λαό η συμφωνία.

Αντιλήφθηκα ότι με προέπεμψε πριν από αυτόν για να προπαθήσω να επηρεάσω γνώμες.

Φυσικά τούτο δεν είναι αρμοδιότητα μου, χωρίς εντολή σας, αλλά απλώς σας αναφέρω ποιάν εντύπωση μου έδωσε. Μου είπε συγκεκριμένα: "Γνωρίζω πως αισθάνεσαι για τη συμφωνία και γνωρίζω τι είπες στις συνεδριάσεις. Εάν λοιπόν νομίζεις ότι αυτά που σου λέγω αντιτίθενται στην συνείδηση και τις πεποιθήσεις σου, μην κάνεις τίποτε" συνέχισε.

Δεν προσπαθεί να επιρρίψει ευθύνες στους ώμους οποιουδήποτε, ούτε και να διαμοιρασθεί τις ευθύνες με οποιδήποτε.

Μου δηλώθηκε ότι ευθύς μετά την επιστροφή του θα επιδιώξει συνάντηση με τον Αρχηγό και θα τον παρακαλέσει να συντάξουν ομού μια προκήρυξη προς το λαό. Αντιλήφθηκα ότι έχουν γίνει με τον Φουτ ορισμένες κρούσεις στο θέμα. Τούτο συμπεράνα από τη δήλωση του Εθνάρχη ότι έκαμε απαίτηση προς τον Φουτ για δημόσια εμφάνιση του αρχηγού, ο δε Φουτ απάντησε ότι καμμιά ένσταση θα είχε αλλά ο Φουτ πρόσθεσε: "Εάν γίνει δημόσια συνάντηση σας, όλη η Κύπρος θα είναι εκεί και πως θα περιορίσουμε τα πλήθη".

Ο Εθνάρχης θα ήθελε πολύ κατά την ημέρα της άφιξης του να συμπέσει κάποια ένδειξη από μέρους της Οργάνωση, ότι αποδοκιμάζει το έργο του. Δεν επιθυμεί φυσικά άμεση και ρητή επιδοκιμασία, αλλά ελπίζει τουλάχιστο σε μια έμμεση επικύρωση π.χ. χαιρετισμός προς τον Εθνάρχη από μέρους του αρχηγού ή ίσως φυλλάδιο της ΠΕΚΑ με την οποία να χαιρετίζεται η άφιξη του Εθνάρχη ως νίκη των όπλων με υπαινιγμό ότι η ΕΟΚΑ δεν είναι πολιτική Οργάνωση και ότι έχει απόλυτη πίστη προς τον πολιτικό ηγέτη του Λαού μας.

Εάν ενδιαφέρεσθε για την προσωπική μου γνώμη, πιστεύω ότι ένας προσωπικός χαιρετισμός του Διγενή προς τον Εθνάρχη με τον οποίο να χαιρετίζει την άφιξη του θα ήταν άριστος συνδυασμός των δύο

προσωπικότητων και θα υποβοηθούσε υπέρμετρα στην αναπτέρωση του ηθικού του λαού στη συνένωση του, θα εξαπελύετο ακράτητος ο ενθουσιασμός του λαού προς το Διγενή και τον Εθνάρχη.

Ο Εθνάρχης επέμενε ιδιαίτερα ότι κατά την υποδοχή του πρέπει να δοθεί με συνθήματα ή αλλοιώς μεγαλύτερη σημασία στην προβολή της ΕΟΚΑ. Είδα διαταγή για συμμετοχή του λαού στην υποδοχή. Κατόπιν τούτου, θα θεωρήσω τον εαυτό μου ως εξουσιοδοτημένο να αναρτήσω πολλά πανώ και άλλα συνθήματα που να εκθειάζουν το ΔΙΓΕΝΗ και υπέρ της ΕΟΚΑ, αποφεύγοντας να υποδηλώ όμως τη στάση της ΕΟΚΑ έναντι των συμφωνιών.

Θα σας αποστείλω ανάλυση του συντάγματος άρθρο προς άρθρο. Αναφέρω το ανωτέρω σε γενικές γραμμές. Ανακεφαλαιώνοντας πρέπει να αναφέρω ότι η μάχη του συντάγματος θα έπρεπε να δοθεί στη Ζυρίχη και όχι στο Λονδίνο. Τότε ήταν ήδη πολύ αργά και οι χείρες του Μακαρίου ήταν ήδη δεδομένες. Πολλοί επηρεάστηκαν από τη δήλωση του Αβέρωφ ότι ο Εθνάρχης είχε εγκρίνει τη συμφωνία της Ζυρίχης. Ομως ας πούμε ότι πράγματι, έτσι έγιναν (ο Εθνάρχης το αρνήθηκε). Μήπως αυτό και μόνο δέσμευε τον Εθνάρχη και του απηγόρευε να αλλάξει απόφαση;

Πολύ στενοκέφαλος και μικρόψυχος ισχυρισμός. Η πολιτική δεν είναι "ρηγάκι" και μια και είπε ένας κάτι, πρέπει να του αρνηθεί κανένας το δικαίωμα να αλλάξει γνώμη, εάν αργότερα αντιλήφθη ότι επρόκειτο για λάθος και μάλιστα όταν πάντοτε έλεγε ότι την τελευταία λέξη θα είχε ο λαός".